

Levelezés – emlékezés

Négy és fél évtized szerkesztőként, szerkesztő-mindenesként az irodalomban, nem kis idő. Ha az ember lelkiismeretesen végzi a munkáját, egy kissé bele is fárad. Belefárad, holott évtizedekig a munka eltette/élteti. Az volt a nappala, az éjjele, a gyönyörűsége. Könyvvel, kézirattal feküdt és kelt, s ha jobb dolga nem akadt, pihenésül szintén az olvasást választotta. Meg az írást. A szem- és léleknyitogató cselekedetet.

Mert írni annyi, mint megismerni önmagunkat.

Önmagunkat? Ítéloképességünket!

Hiszen az érték szolgálata kötelez – aki nem ehhez tartja magát, az nem kritikus. Sosem az ítélkező a fontos személy, hanem a művész, illetve az általa létrehozott mű. Amibe bele kell bújni, minden porcikáját be kell lakni, hogy szinte vérünkbe válva fejthesse ki hatását; amelyet érzékeny tollal – mi más volna a fegyverünk? – értéként továbbadni szükségeltetik. Nincs annál nagyobb öröm, mint ha részesei vagyunk valaminő fölfedezésnek. Szertesugárzása – kötelesség.

Mínthogy az idő lassan kiforogja magát – az érték megneemesedik, a talmi homályba vész – többé-kevésbé szembesülhetünk is ítélkezésünkkel. Amelyet sosem a pillanatnyi, különféle érdekek szerint alakuló (alakított!) kánonok tesznek elfogadhatóvá, hanem saját erkölcsiségünk. Az esztétikai nyitottság mellett ez a fő motor. E nélkül nincsen kritikus, e nélkül nincsen irodalomszolgálat.

A mindig az újra, új értékkombinációra éhes szerkesztő ezért is tartja egyik legfontosabb dolgának az írókkal való levelezést. A *hívó szót*, amely serkent, fölráz, és még a kevésbé serény dolgozóknál is csodára képes.

Csaknem félszázados szerkesztőségi működésem során – Kortárs, Új Írás, Budapest, Kortárs – ki tudja, hány százra (hány ezerre?) tehető a kéziratkerő, az eredményt nyugtázó, sok minden felől érdeklődő és írásra serkentő leveleim száma. Most, hogy egy kötet válogatása révén szembesülhettem a válaszokban, illetve az engem így-úgy megszólító, dicsérő, vitatkozó, korholó stb. sorokban megbúvó üzenetekkel, elcsodálkoztam eme szellemi terep gazdagságán.

SZAKOLCZAY LAJOS (1941) kritikus, művészeti író, szerkesztő. Utóbbi műve: *Nagybányától Picasóig* (2016).

Olyan halhatatlan nevek – Kós Károlytól és Illyés Gyulától Páskándi Gézáig és Sütő Andrásig, Cs. Szabó Lászlótól és Fáy Ferencről Faludy Györgyig és Hartár Győzőig, Jékely Zoltántól és Szentkuthy Miklóstól László Gyuláig és Nagy Gáspárig, Kassák Lajosnétól és Radnóti Miklósnétól Anna Margitig és Hervay Gizelláig – cövekeltek magyarság és Európa, az erkölcs, a megmaradás, a kitarítás, a szépen szólás, az igazmondó harlekin lété határtalan határait, hogy csak ámulok a gondolkodásmódok és világlátások arzenálján.

A kopertákban rejlő árkusok közt böngészve – ha képzőművészekről jött a híradás, egyedi rajz (Borsos Miklós, Lossonczy Tamás, Schéner Mihály), akvarell (Mohy Sándor), fametszet (Buday György, Gy. Szabó Béla), rézmetszet (Kass János) és linómetszet (Illés Árpád) is gazdagította a borítékot – lehetetlen nem észrevenni a kifejezésmódok, tudósítások, csaknem törvényerejű igazságok – mindenki a maga igazát hirdette – hallatlan erejét. A világ forrongásában részt kérő személyiség lepleződött le, pontosabban, ismerszett meg általuk. Ugyanakkor, mert ténykedéseink mögül a világ sosem kizárható, a történelem bakugrásai ugyancsak.

Az emlékezetfrissítő olvasásban, ki emlékeznék pontosan a húsz-harminc-negyven évvel ezelőtti sorokra, akarva-akaratlan (a más arcában megfürdetett saját fizimiska révén) földidéződik az önéletrajz megannyi fontos pillanata vagy kevésbé őrzött vonása is. Az, hogy éjt nappallá téve mennyit dolgoztam – ebbéli tevékenységemben a politika vesszőzése és a szegénység sem gátolt –, a gerincemre nehezült tonnák miatt sem feledhető, ám hogy néven nevezve kinek, mit adtam, szerkesztettem, csak a múltidéző kutakodásban vált világossá.

Arra tökéletesen emlékszem, hogy a kanadai pap-költőt, Tűz Tamást miként leptem meg egy a Magvető Kiadó gondozta válogatott kötetrel – a cudar korszakban még egy 1956-os verset is becsempésztem a gyűjteménybe –, de hogy Cs. Szabó László esszéiből is készítettem (Gál István segítségével?) egy válogatást, amely a politikai harsonák zúgatta zenében-ricsajban lassan kifulladt, csupán a londoni író leveléből vált friss élményemmé. S ugyancsak most világosodott meg előttem a régész-művészettörténész-képzőművész László Gyulának a magyar festészeti örökség megtartásáért vívott irtatlan harca.

A kolozsvári vadász-halász, különben hegedűművész-tanár Palocsay Zsigmond, a „kórémuzsika” költője, ha a szükség úgy hozta, jégcsákánnyal is megvédte a maga igazát. De dühös soraival újjólag csak most idézte föl bennem az esztétikumot védő kifakadást, miszerint a jó barátját, Szilágyi Domokost elmarasztaló Új Írás-kritikust megöléssel fenyegette. Igaz, életemre nem tört a fiatalon meghalt Kölönte Zsolt építész-díszlettervező, de hosszú, dühödt levelében beperléssel fenyegetett, miután egy délvidéki, megannyi kulturális eseményt is rögzítő útirajzban (*Magyar Nemzet*) nevét nem írtam le egy Harag György-rendezte Csehov-előadás kapcsán.

Egy-egy kötetem (főképp a nyugati magyar irodalmat először tárgyaló *Dunának, Oltnak és az Ötágú síp*) visszhangjaként és az „új” fölfedezésekért számtalan megérdemelt vagy érdemtelenül túlzó dicséret szakadt a nyakamba –

Cs. Szabó László, Határ Győző, Faludy György, Vitéz György, Tollas Tibor, Domahidy András, Ferdinandy Mihály, Szépfalusi István –, különösen a luganói konferencián elmondott tanulmányom (*A nyugati magyar irodalomkritika*) keltett nagy visszhangot. Volt író, aki közben a rám pazarolt jó szavakat visszavonta, és a pokolba kívánt azért, mert az 1956-os magyar forradalom a nyugati magyar irodalomban lajstromából a nevét kihagytam?, kifelejtettem?

Ma sem tudom, honnan vettem a bátorságot ahhoz, hogy a kint és bent nagy-sikerű regényt, Sütő András *Anyám könnyű álmot ígér* című művét – talán ez volt az első levelem a marosvásárhelyi íróhoz – bírálni merészeljem. A művet lezáró „vörös farkon” akadtam fönn, s miért, miért nem, meglátásomat azonnal közölni akartam a szerzővel. (Ő levele szerint „azt nem értette, mit nem értettem a be-fejezésben”). Az egyik ausztráliai magyar költő szép verset ajánlott személyem-nek, amiért nem győztem hálálkodni, ám amikor – nyilván később – neki nem tetsző szót is szóltam lírájáról, haraggal visszavonta az ajánlást.

Csokits János, a visszahúzó, csöndes, szűkszavú költő alaptermészetét meghazudtolva filológiai ügyekben vére ment, és miközben ő is kapott, halálos sebeket osztogatott. Sok évtized után kellett megtudnom, minthogy nem emlékeztem rá, hogy kérését – Arany János egyik versében a sor végére vesszőt tett-e, vagy pontosvesszőt? – a Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárában kutakodva miként teljesítettem. A sepsiszentgyörgyi esszéíró, Veress Dániel hosszan fejtegette – ezek a levelek a legizgalmasabbak –, hogy miben ért velem egyet, és miben nem. Végül is a kedvencéről írott tanulmányommal (*Cs. Szabó László, az esszéíró*) többé-kevésbé megbarátkozott.

Nagy Gazsi, szívbéli barátom, egyszer – levél helyett – verset küldött. Drámai ítékezés, drámai sors. Csiki Laci pedig – ne feledjük, mennyire kiváló író volt – a Hervay Gizella-esszém olvastán (valójában a költő hosszabb elsiratása volt) kinyilvánította: ezen túl mesternek fog szólítani. Még ma is beleborzongok az idős hölgy, név szerint Radnóti Miklósné tollat ragadásába: megköszönte – hihetetlenül finom gesztus –, hogy barátnője, a Párizsban élő kitűnő költő, Tóth Judit – vajon forgatja-e még a tollat? – verseskönyvét (Kortárs Kiadó) milyen figyelmesen gondoztam.

Akarva-akaratlan a nagykanizsai Rózsás János révén a nagy orosz író, Alekszandr Szolzsenyicin is beröpült hozzám (együtt voltak foglyok a GULAGon), és nem csupán irodalmi munkásságával és gondolataival, de szinte testi valójában is jelen volt. Jelen is lehetett, hiszen a Kanizsáról küldött száz levél között talán egy sem akadt, amely nem idézte volna föl a neki kézírásos szótárat író s őt az orosz nyelv bűvkörébe bevezető barátját. Még ma is őrzöm az Iván Gyenyiszovics egy napja és a többi remekmű szerzőjének Rózsástól kapott kézírását. Mint ahogyan a zseniális színházrendező, Harag György egymondatos, ceruzával írt levélfecnije is becses emlék – „Ha lesz hely az új lakásban a falon...” (fogalmam sincs a kolozsvári halhatatlan mit – bokályt, tányért – ajándékozott nekem) –, hiszen földézi mindazon előadásokat (Sütő-ciklus – Kolozsvár, Csehov-ciklus – Újvidék, stb.), amelynek lelkenedező kritikusa voltam.

Mit kutattam évtizedekkel ezelőtt – Csatári Dániel *Forgószeiben* című könyve adta az indítólökést? –, hogy én, a történelem iránt szakmailag kevésbé érdeklődő levelet írtam New Yorkba az akkor már valószínűleg kilencven fölött levő gróf Teleki Bélának? Pedig megtörtént az érdeklődő posta, hiszen a válaszban a hajdani politikus azt írja le, hogy a II. világháborúból való kilépésünk kapcsán többedmagával hogyan kereste meg Horthy Miklóst. S amikor elolvastam Scheiber Sándor *Folklor és tárgytörténet* című unikális tanulmánykötetét, amelyben töviről hegyire benne van a magyar irodalmi művek összes zsidó vonatkozása, azonnal levelet írtam a tudós rabbinak, mintegy kiegészítve a *Biblia a magyar költészetben* című könyvészeti lajstromát. Megköszönte, s azzal bízott, hogy a könyv új kiadásában – rám hivatkozván – a bibliográfiában a bővített anyagot közli (sajnos, erre nem került sor).

A hajdani Faludy György-tanulmányom, amelyet még a régi *Mozgó Világ* közölt – lett is belőle nem kis purparlé – megnyitotta az utat az egyszerre tudós és vagabund költőhöz. Akinek matinét szerveztem-rendeztem a Zeneakadémián, amelynek fő száma volt – a remek színészek versmondása és Kocsis Zoltán zongorajátéka mellett – az akkori belügyminiszter, Horváth Balázs színpadi mutatványa, aki a zongora fedelén írta alá a hazatért író személyazonossági igazolványát. (A másfél órás műsort a tévé is leadta, egyetlen fillért nem kaptam, s amikor érdeklődtem, hogy nem kaphatnék-e emlékebe egy kazettát, azt felelte az „illetékes”: „nem jár”). Faludytól harmincnál több, életrajzi vonatkozásokkal, anekdotákkal, műfordításokkal, „egyen- és világcúfolókkal” teli levelet őrzök. Szomorút, vidámat, ám köztük egyetlen egy sincs, amelyben rejtve maradna az író színes egyénisége.

Szívszorító esetekre is emlékeztetett a levél-paksaméta. Ma is megkönnyezem Baka Istvánnak azt a – szinte búcsúként hangzó – pár sorát, amelyben gyógyíthatatlan betegségéről, a rákról számol be. És Szilágyi Domokos felhőtlen virgonckodásnak tetsző soraiban is ott – sejtettem-e, hogy nemsokára ott leszek Kolozsvárt a koporsót vállon vivők táborában – a halállal való ismerkedés.

Levelek nyílnak és csukódnak, az egyikből Mészöly Miklós könyököl ki, amint megköszöni – egy jövőbeni szakolcai-borozás jegyében – a neki adott Szokolczay-féle *10 forintos József Attila-díjat*, a másiból Határ Győző, a londoni harlekin bohócsipkájának csörgését hallom. Ahogyan Kassák Lajosné megrótt, hogy egy időre fölszívódtam, úgy Kós Károly, a szent öreg is nehezményezi, hogy egyik alkalommal kolozsvári lakozásomkor elkerültem Rákóczi úti házát.

Jöttem-mentem, könyvet vittem, gyógyszert vittem, jó szót vittem – a sürgőldésnek nyoma van a levelekben és a képeslapokon. Minél jobban elmerülök a rég feledett anyag olvasásában, annál jobban megismerem hajdani életemet, minden „tudósítással” közelebb kerülök magamhoz.

Nem tettem mást – alig látszom ki a papírhegyek alól –, mint amit megkövetelt a szakma: az igazi szerkesztő életét éltem.

Sok volt, vagy kevés? Nem tudom. Ám aligha kell ennél nagyobb boldogság.

Kedves Lajos!

Leveled - kézzsoritásod - jól esett olvasnom. Köszönöm. Mit mondjak? Így s ennyire sikerült. Kevéske része annak, ami volt s van. Valójában ez töltötte ki az életünket. A krónikát folytatom. Persze, ki kell lépnem Pusztakamarásból. Magam is elindultam onnan egyszer; ha vissza is térek hetenként: a korszak - már évszázadnak tűnik - az otthoni dolgoknál vaskosabb tények el terhes. Az élmény tetemes része: urbánus fogamatásu. A mozgalom! Valami egészen más, mint ami e y Nagy Istvánnak, vagy épp ~~Dáry~~ József Attilának kijutott. Irom s a többit meglátjuk.

Te - jelek szerint - nem érted az epilógust. Én azt nem, hogy mi lehet ez a nem-értés? Ott áll a két öreg s néz ki belőlük a lélek, mint toronyból a bakter. A többi: ennek a hangulatnak a részselemeiből áll. Am lehetséges, hogy szándék és megvalósítás - mint oly gyakran - most ~~é~~ egymásra viczorog. Az első vagy, aki ezt a részt így értelmezi, hogy nem érti. Epp ezért a te okfejtésed re volnék leginkább kíváncsi. Ha gondolod, hogy megéri, ird meg nekem a dolgot. Lehet, hogy igazad van, én azt nem tudhatom. Különben egyetlen értelemzavaró mondat valóban belecsuszott. Így hangzik: " A kimondott szó s az érvényesített

igazság között huzódik az ösvény, amelyen az író babért nem szerezhethet. Nincs hozzá hatalma." Ennek a világos értelmé eredetileg az lett volna, miszerint: az író kimondhatja az igazságot; az még nem valódi igazság. Az igazság ui. csak érvényesített formájában lehet igazság. Ha az anyag léteformája: a mozgás, akkor az igazságé: az érvényesítés.

Erről van szó. Új kiadásban valahogy így hozom.

Különbén nincs miért haragudnom, hogy az epilógust így - mint értelmetlenséget - említed. Lám, tünődésre készítettél vele, hasznomra.

Mégis: ird meg, mi zavar?

S mikor jössz erre?

Ölel szeretettel;
Sütőhegy

Március 1970. XI. 3.

Tiszta sorok

Szakolczay Lajosnak

1.

Hajtott jóról a kulszigoros rossz.

2.

Telt bátorra, hogy má' ne féljek.

3

Tisztítottuk felvált-annig minden-
magamban az emberiségét.

Illyés Gyula

Budapest

1977. III. 25

Köngallé, vradt vällra
- Klombeli talabros Tamasi Anonai -

(Bonyó) sűrűleiben, onlédetó háv ágében, cédvös hefen taléllan. néhan
hábale, magában illt, csak a felbő lete letrót, se pad, se két abóka.
Kiehlen. Givnyente, ahagytóttágn sivefótt. S hivtelen a feje fölé,
a magaróte lámentáló usses bered hálakótt, jafósmán:)

" Allj meg, ember, allj meg,
csak egy percse allj meg!
A háv sege nyistós,
er a hídeg gyilkos!
Allj meg, ember, allj meg,
csak egy percse allj meg!
Megfog it a tetel,
akny üldöjelet.
Rány meg, ember, rány meg,
és túrel kínelj meg!
De ne csak gúfárol:
hável üllöt láuggal,
láuggal csóvival
Hlad jussom belöte
seme, semfedöte,
s így rálljal a zöbe,
mint a csillag, égve!"

(Sivás jónyélset. Nijéje képten s rokadz, elökeeret vällara
ponha, méne köngallét borítótan - nem tudom, honnan
reált a reembe... Feje küeljegető, välla érinlégető
erős borongás járt át, meg üdelöt megindolhatlan volue,
felmadtan. Jörteit 1970 májusban.)

Szabolcay Rajmond, - eszentelefüe, amiket némely
közet nem teljesítheten, Szóvali barátja:
Jékely István

1972. ~~febr.~~
márc. 1.

Matraháza, 1976. Január 12.
 20:45. Este 6 óra.

Kedves Lajos!

Mint gyerekek, ha nem-várt, ritka ajándékot kap (a fejtejtés mezejéből, a nem-elkönyorított!) úgy megörültem levelednek! Biztos jó sorsaidnak, felült figyelmednek, okos emberségednek! Mert mikor is kaptam én utoljára levelet? Mikor is kaptam: baráti sőt, verset=remélőt, rózsátár=svarovket, nem=ki felhűzöttedket, haláltalan svarovket? Mikor is? Edes Istenem! Nem is tudom! És ki várta: svarovket tőlem, ki várta az emberiség szeptemberig bentem és tőlem, ki akarta, hogy szóljak, hogy csodakodjak a részben, mostanában én utoljára mikor? Nem is tudom, Edes Istenem! De tényleg a svarov alkatát írtt, mint egy dőc, mikor kosta a postás a levelet! Lo=svarov tekintetben ezek itt a meles és csillagtalan kopant hüggem arata is, téprező fiúrá részben, mert nemcsak rokat dokányozom, de egő anyagából inkább ki mutat=figyels el a fáradtság fiúrá. Szúltt egy két s én jóformán csak aludtam, meg tártörvstem ismeretlen, néha az első köpálca=nyitkozásában, hőítás=önvényeben is. De leginkább csak mihelyre az újba: delelet, deletán, este, visszasesen veresítésre, sörnyet= poklosket aludva, s aludve egyre cüggedtetებben, nem=stólent! S több svarov, s naranyó látomásom képviselte a telefonkapszó jeli műrte, hogy szóljak harra, meg is teszem, deket e telefon=svarovkét csak meg jobban elmagyarosodom, vadov burjánzók bentem a műrnyelésé deletőseje, félre miképpel tenyészik a reketet. A megörült mind=leant=roor stallene! Most este van, vakon futj a rély, rára az ablakomat felete kezekkel, hogy az roos, mint a befőttenregeen a cellofán papír, ha megöröült, s rántánk durva új=deggel. Este van, hétfő este. Itt vagyok, mint aki jól van, hiszen enni és innivalót adnoka, és gyomr mosottan = vasoltan tiszta, a rá = kérdés, jelerő, meg rompicheos svarovkedvesek, az arcában = utagító mosolyok is, mondom, vagyok itt, mint aki jól van (jó=doljában ezri a fene!) s mégis csak emlékeimben vagyok, belenyomkod, belejövök, bele=gyömmösöl a Mült=Idő rohadt kacatokkal teleg, Búdióon föjtöttyő, névnyőstedet=penészes, dejlucsko svarovkördöbe : a részgen! Arrész, a részgen, a részgen, Letem Szégene! Edes Istenem! Lajos, ha mindart elmaradom, ami svorben olyan verset méregekkel (mint a virágparfelhők!) kavarog: olcland=zetket kellene telettom, máthírzen beszélem kellene: magamról, megunkról, menyly, svoromól, múltamól, eddámról, képreletem termés=zetéről, a letomás termés=zetajrásáról, bartha=grit, nyelvetről, kalálról, roketéről, nemis=gról, is=delomól, költés=stól, eskétiki=stól, filozó=stól, is=delom=ti=ti=stól, károsról, káros=gról, meg=gról, és ismét a költés=stól, költeszet=költyerít emról, s arról, ami egy e doljokban entendők óta nyírca bánt, faj sréte a meglámlásj! Inon kellene: magamról hitről, ki=svoréről, feltelety=stól, etikáról, a körsőny pozitív feltelety=stól, ettelety=stól, arról hogy mit várak én anyagban: embereket, meggyekent, Europa hívőjéket, e Földolgyó embereket a litben és a költés=stól, s arról, amit

Termék körösre kellene, együtt, hogy méltó (lét = méltó a filozofia területén!) eutan-
 lézia az élet, e nyelv és emlékelem vid emberjé köi arva részét: Magyarországon! És
 tönk kellene arról: azok a történetformák, jelentéstartalmak, tehát: jelentések, formák
 és tartalmak (történetek és metaforák, anyagban = vizsgák és vizsga-metafizika,
 azok történeti költészet-életében túlszórás és vizsga-kritikával párhuzamosan)
 és vizsgának: költészetünk minden eddigi volt-jától idegenül, teljes egészét leír
 megvalósítása azért is olyan nehéz, (nemcsak a költészet és a vizsga, hanem a profán,
 kézzel-arcra törő, betegségeket okozó miatt!) Szóval arról is, amiről melles,
 beszélt saját a költő (Sóthán ki = költészetünk Horváth a tanári, a költő: költő:
 hogy Szóval a görög költészet még mindig nem tudtam elkerülni, csak a testét, csak a
 testét, ösztönöt kiadta az anyagjelenet = testét, a fulladás-költészet létét. Kezdeni
 önmaga simbiótában él velem a halál, még egyetemesen mindenben vizsga és görögöt
 mint vizsga, önmagában a pulzáló görögöt = állat, a belső nyelvet, a test, a létet
 a külső pán-céljelzőjének habozás és görögöt = ejzéssel fölrabáló simbióta = lét.
 (Vagy: az őt = hasonló teljes fölrabálása az = [a fölrabáló vizsga] végezte is, halál!)
 Szóval kellene arról: művet, a pán-felvetést (a roham-költés = selektív-ek minden
 látásra ellenőre!) fagyat = köpi, véső-rajjal fűző a depresszió-éje, két önkényes
 is már, s hogy faj, faj, nagyon faj a költészet egyezre-rosszabbon vizsga, és ösztön =
 melyi görögöt, [a görögöt] az aránykód, a költészet vizsga, hogy nincs arányban,
 talán mi nem is lehet, csak merészen (a vizsga meg most vizsga utalva!) s hogy
 beszélni, a létet és a költészetben) az igazságot, elmentek, itthagytak, megkötök,
 földbe = mentek tőlem, mint a szemem, elfordultak tőlem, lehet saját magának rejtve!
 És miért, miért, miért? Milyen? Slog bandák vanok és bandák, nekem szem = a szemem,
 sárga elfordultak, és miért, miért, miért? Milyen? Slog nekem: egyszerű elvétel
 (vagy fölrabáló) a vizsga, mint a vizsga gonosz, a szemem fogjuk majd őt
 dobtálni, vérszékkel afelekora tépni, mi az emberiség embere, e Filozofia
 léte: és miért, miért, miért? Milyen? Slog! És mind a többiek! Ne vedd
 parakodásnak, amit mondtam: de tépnek! Talán vizsga-éjszakai egyszerűbbnek, mint
 ahogy itteni, de vizsga-kezdésomban, mint nem tudtam és nem is akartam
 fogalmam: méltó. Fejem (vagy szemem) mint vizsga-nyelvében, kapuban cementes
 anyaggal betapasztva méltó, sodebent ~~szó~~ farr, vizsga, vizsga, szemem, vizsga,
 minden, méltó, méltó, vizsga, látok, vizsga, vizsga, vizsga, vizsga, vizsga, vizsga,
 vizsga, vizsga, vizsga, vizsga, vizsga, vizsga: betapasztva vizsga, vizsga, vizsga
 önmagam belől önmagam: a kas = társadalom: történeti és természeti arány.
 És vizsga az igazán, igazán fogalmak! Köztudni, hogy ittal vizsga, vizsga
 nagyon, nagyon vizsga arva vizsga vizsga! Slog vizsga (vizsga) tudok e
 ilyen állapotban: beszülettel mondom: nem tudom. De, hogy vizsga, vizsga
 földbe a beszéd-hiányból. Delet most nekem minden nem tőlem függ! Vizsga
 nagyon egyszerű: vizsga vizsga vizsga és vizsga vizsga. De talán költészet
 nagyon! Talán.

Ölelek tiszta szívvel, teljes
 barátsággal, Felelősdnek kérszem
 küldöm, a vizsga-kezdés meg vizsga
 meg = vizsga:
 Fecc.

Nagy Gáspár: Karácsonyéji ár(v)ulás

Gyanútlanul hó esik a földre
gyanútlanul Ó most születik
gyanútlanul mondom a köszöntést
gyanútlanul mindörökre így

Gyanútlanul persze a sok pásztor
gyanútlanul három a király
gyanútlanul imbolyog a jászol
gyanútlanul ki mellette áll

Gyanútlanul rágcsálják a szalmát
gyanútlanul most még szamarak
gyanútlanul serdülő judások
gyanútlanul Heródes alatt

Gyanútlanul szikrázik az égbolt
gyanútlanul olvad el a hó
gyanútlanul szépen megfeszítik
gyanútlanul minden eladó

Szakolczay Lajoséknek

Karácsony után az
új esztendői domlások
idején is

Szeretettel: nagygáspár

Drága barátom, Te, Szakolczay,
kinek nincsennek lánzi-konczai,
ki hertelenked ~~As~~ irást penderit
valahol "bent", avagy inkább "odakint/?/"
Mindegy. Kegyelmed hurkos irás-képe
hazard kakasnak sarkantyuja-éle,
s méginkább kigyó, kobra-verseny-élre
fölsinusgörbéz s nem metélik félbe.
Mindazonáltal mondandódat hallom
rázkódtatván egy szemfüles bivallyon.
Drága barátom, Te, Szakolczay,
feszülnek benned lélek izmai,
jussod: izinked öccse se haggya,
bárki pártvezér marja-harapja.

Üdv! Ave! Nequaquam vale!

Marsall

azaz Marsall (T. ábrának)
László.

Bp 1998. március 10.-én